

VIATA DE LICEU

se traieste o singura data!

-SCOALA-

Scoala este o forma cu fond. Mai intai o cladire mai noua sau mai veche, coridoare lungi si drepte sau intortocheate si misterioase, sali cu mese, scaune si eventual calculator. Dar scoala este ceva mai mult si mai altfel decat alte cladiri. Acest mai mult si mai altfel face ca scoala sa fie un spatiu viu, atragator si sa ramana mereu in amintire.

Sufletul scolii sunt elevii si profesorii, necunoscute intr-o ecuatie al carui rezultat il reprezinta formarea. Elevul vine la scoala pentru a sti, iar profesorul il ajuta sa stie si sa fie. Elevul vine la scoala pentru ca trebuie, iar mai apoi descopera ce bine te simti in mijlocul unor persoane de varsta ta cu elanuri adolescentine, cu dorinta de a face lumea mai buna, cu nelinistile iubirii. Profesorul este aceea persoana care il calauzeste printr-un univers complicat, dar seducator, care ii propune un model si il ajuta sa descopere si sa se descopere.

Dar scoala este si subiect literar si multi scriitori au depus marturie despre anii de scoala. Textele despre scoala sunt un prilej de a constata evolutia continutului scolii, a relatiei profesor-elev, dar si prilej de a consemna amintiri, de a inchide in cuvant clipa care fugе.

In "Amintiri din copilarie", Creanga se opreste cu ironie si nostalgie asupra anilor de scoala. Cine nu-l stie pe Sfantul Niculaie, pe Smarandita, pe invatatorul ce considera bataia "rupta din rai" sip e Badita Vasile cel bland si rusinos. Scriitorul evoca cu ironie si umor scoala de la Falticeni "scoala de mantuiala, boii sa iasa". Creanga evoca scoala amintind de colegi si prieteni ca marturie a unei scoli, "curat mestesug de tampenie". Scoala insemna invatare mecanica, reguli stabilite pentru a fi inculcate si nazbatii care mai de care mai trznite. Elevii se chinuiau sa memorize cunostinte, sa faca fata unui sistem rigid care nu tinea cont de individualitati.

Bietul Trasnea "inaintat in varsta, bucher de frunte si tamp in felul sau" se chinuia din greu sa invete gramatica. Baiatul nu se gandeste nici o clipa sa invete logic ci memoreaza ca un papagal definitii si forme ale pronumelui. Repeta si repeat Trasnea "garamatica romana..este...ce este..este..." dar nu intelege cum e cu etimologia, sintaxa, ortografia. Chinul este atat de mare incat si in somn bolboroseste "garamatica romana..este...ce este..este...". Cu subtilitate autorul sugereaza ca nu doar Trasnea e mai greu de cap ci si ca autorul gramaticii sufera de "o scrantire a mintii". Un astfel de autor scrie o carte seaca, construita pe tiparul intrebare-raspuns. De aceea ironia autorului se indreapta cu precadere spre metodele mecanice de invatare propuse de scoala in vremea sa.

"Amintirile" seduc prin intamplarile evocate dar si prin stil. Umorul, ironia, autoironia, oraliata sunt trasaturi ale stilului lui CreaNGA. Dar este evidenta si placerea autorului de a

pune in scena intamplari, de a povesti transformand textul intr-un spectacol in care autor, actor si regizor este insusi Creanga.

Din aceiasi perioada literara si Caragiale depune marturie asupra scolii. Ironia se radicalizeaza, umorul este taios, iar nostalgia evocarii dispare. Titlul "Dascal prost" ascunde o ironie subtila la adresa acelora pentru care scoala este o "forma fara fond", nu conteaza sa inveti ci sa obtii o diploma.

Profesorul de istorie Pricupescu colectioneaza scrisori de la prieteni, cunoscuti, senatori si iubite in care este rugat sa treaca diversi copii "de familii bune". Bietul domn Pricupescu tine piet cu stoicism avalansei de rugaminti, ispitirilor cu diverse plocoane. Naratorul-personaj incearca sa-l ispitasca dar domnul Pricupescu refuza sa se lase cumparat. De abia in final intelesurile titlului se descifreaza: dascal prost este acela care nu se conformeaza regulilor unei societati cu susul in jos, dominate de coruptie, demagogie si interes.

Savantul si scriitorul, Mircea Eliade isi aminteste despre scoala in "Romanul adolescentului miop". Viziunea asupra scolii este alta decat la Creanga sau la Caragiale. Naratorul-personaj nu-si indreapta ironia catre scoala ci catre el insusi. Personajul ramane coregent la matematica si plin de elan adolescentin isi imagineaza ca in trei zile va invata material. Dar tentatia de a face doar lucruri placute este mare si adolescentul se lasa ispitit. Din programul riguros, pe zile sip e ore, nu ramane, in cele din urma, nimic. Personajul citeste cu placere carti de istorie, isi ascute creionul, se aseaza comod, inregistreaza cu minutiozitate lucruri fara legatura cu matematica: hartia patata de pe masa, praful de pe iconita, cerneala uscata din calimara.

Timpul din clepsidra se scurge si baiatul nu reuseste sa invete mare lucru. Intr-un gest de fronda adolescentina el isi anunta parintii ca nu se va prezenta la corigenta pentru ca nu vrea sa promoveze superficial.

Intamplarea umanizeaza si apropie o personalitate complexa a culturii romane. Esti tentat sa spui "daca si8 Eliade a ramas coregent la matematica atunci pot sa raman si eu". Dar paginile romanului marturisec despre preocuparile viitorului savant despre "citit si scris" ca mod de a exista.

Scoala este un prilej de a intalni dascali ce-ti lumineaza un domeniu si incearca sa te formeze. Despre un astfel de dascal povesteste Marin Sorescu in capitolul sapte al scrierii de esenta memorialistica "Viata ca o prada".

Scriitorul isi aminteste cu nostalgie si admiratie de profesorul de istorie. Imaginea dascalului a ramas vie in amintirea scriitorului prin felul in care stia sa explice, sa descifreze aventurile istorice, sa-l faca pe elev sa se simta implicat. Profesorul, mic de statura reusea sa-I fascineze pe copii care-l ascultau "cu rasuflarea taiata".

Scriitorul isi aminteste si despre inspectia de la ora de istorie si despre felul in care profesorul l-a ajutat sad ea un raspuns bun. Finalul textului este unul deschis: profesorul a plecat pe front sin u s-a mai stiut nimic despre el. Astfel textul se constituie intr-o meditatie asupra destinului unui om. Poate de aceea identitatea reala a personajului nu are nici o relevanta pentru relatatre. Profesorul de istorie intruchipeaza dascalul pasionat de profesie, interesat sa le transmita copiilor cunostinte dar si sa-i ajute sa inteleaga devenirea istorica.

O imagine, usor transfigurata, a scolii este prezenta si in lectura " La Lectie" a lui Marin Sorescu. Textul este construit pe structura intrebare-raspuns, fiind specific discursului didactic catihetic. Poezia pare sa infatiseze o lectie obisnuita, insa dincolo de

caracterul sau ludic acesta transmite o viziune ironica si usor pesimista asupra lumii si existentei. In acest joc "de-a lectia" se angajeaza eul liric adica elevul si profesorul care intruchipeaza viata insasi. Privita din aceasta perspectiva scoala pare ca depasteste atributiile stric didactice si devine mai mult decat o institutie, un spirit calauzitor.

Textele "Tot mai inveti, maica?" de George Calinescu si "Amintirile unei fete cuminti" de Simone Beauvoir se intrepatrund din punctul de vedere al temei. Astfel Calinescu sublinieaza in acest fragment antiteza dintre lectura ca delectare si lectura ca obligatie scolara sau profesionala. Calinescu are o viziune mai ampla asupra invataturii astlefl cunostintele contiuna sa se imbunatateasca si dup ace scoala se incheie. Astfel, lectura de orice tip, devine o delectare, o placere, ba chiar o necesitate. Ea isi pune amprenta in viata de zi cu zi si isi gaseste o utilitate in fiecare moment asa cum spune si Francis Bacon "Invataura este dibacie in cumpanirea si implinirea afacerilor zilnice... ea desavarseste firea si este desavarsita de experienta". Astfel lectura capata un rol essential in viata individului, desavarsindu-l ca fiinta umana si de aceea ea trebuie sa fie mereu prezenta. Bacon spune ca invataura este o "podoaba" si totusi atrage atentia acelora care vor sa o pastreze doar ca pe o comoara de prôt: invatatura nu are valoare daca nu este pusa in practica in viata cotidiana "invataura insasi da poveste prea generale afara numai daca nu este zagazuita de experiente". Textul are un mesaj puternic: niciodata procesul invatarii nu se incheie, in fiecare moment si din fiecare situatie se poate invata ceva, asa cum spune si proverbul romanesc "omul cat traieste invata".

Textul lui Simone Beauvoir are ca tema evocarea scolaritaii de la institutul de arte "Adeline Desir". Aceasta este de fapt o scoala de tip traditional, in care se studiaza materii umaniste considerate mai potrivite pentru fete. Relatia dintre professor si elev este una formala si rece. Totusi autoarea propune o viziune inedita asupra scolii, ceva care depaseste granitele banalitatii. Ea vorbeste despre viata de scolar ca despre un prilej de competitie cu tine insuti, ca o sansa de a te evalua, de a te depasi si de a afla lucruri extraordinare. Astfel activitatea de scolarita orodoneaza haosul transformandu-l in cosmos. Fata se instaleaza armonios in postura elevei constiincioase, ceea ce ii produce automultumirea "din fotoliul meu auzeam muzica sferelor". Pare ca lectura invadeaza universul uman si il salveaza din cotidian si banal repOrezentand o cheie pentru atingerea unui scop. Autoarea vede aceasta postura de scolarita ca pe o sansa si de ce nu un privilegiu, iar lectura ca pe un dar scump care o face sa evadeze din viata obisnuita si care totusi o apropie, o face sa se simta in armonie deplina cu lumea, cu universul inconjurator. Astfel scoala o integreaza in rimiturile cosmice si o face sa se simta unitate din creatia universului

Pentru mine scoala are o semnificatie mai profunda, ea inunda granitele betonate ale unei institutii si se intrepatrunde cu viata. Scoala pentru orice elev reprezinta un mod de viata, este cuvantul care guverneaza universul adolescentin , este institutia unde ne petrecem

majoritatea timpului. In jurul scoli se invart, de fapt, toate activitatiile noastre. De aceea pentru noi scoala devine ca o a doua casa iar profesorii si colegii ca o aduoa familie. Scoala reprezinta mai mult decat invatat si desavarsirea unor cunostinte, este, daca vreti, terenul de joaca martor tuturor jocurilor; jocul iubirii si al tradarii, al decoperirii si al cunoasterii.

Scoala este pentru noi elevii un spirit viu ce modeleaza si desavarseste fiinta umana ca personalitate, atat din punct de vedere cultural cat si spiritual. Ea este ca un cufar ferecat si totusi atat de drag tuturor caci in ea se cuprind cele mai frumoase amintiri si experiente, prietenii de-o viata, iubiri care nu se uita nicidata, certuri care ucid si impacari care fac ca prietenia sa renasca din propria cenusa mai puternica, cei mai frumosi ani ai vietii noastre.

VIATA DE LICEU

se traieste o singura data!